

Agrarna politika III

Mehanizmi podrške poljoprivredi

Najčešće praktikovane mere podrške u poljoprivredi su:

- Direktna podrška cenama i dohotku
- Kontrola ponude poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, odnosno njeno prilagođavanje uslovima tražnje.
- Povećanje tražnje, odnosno potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kroz primenu različitih programa.

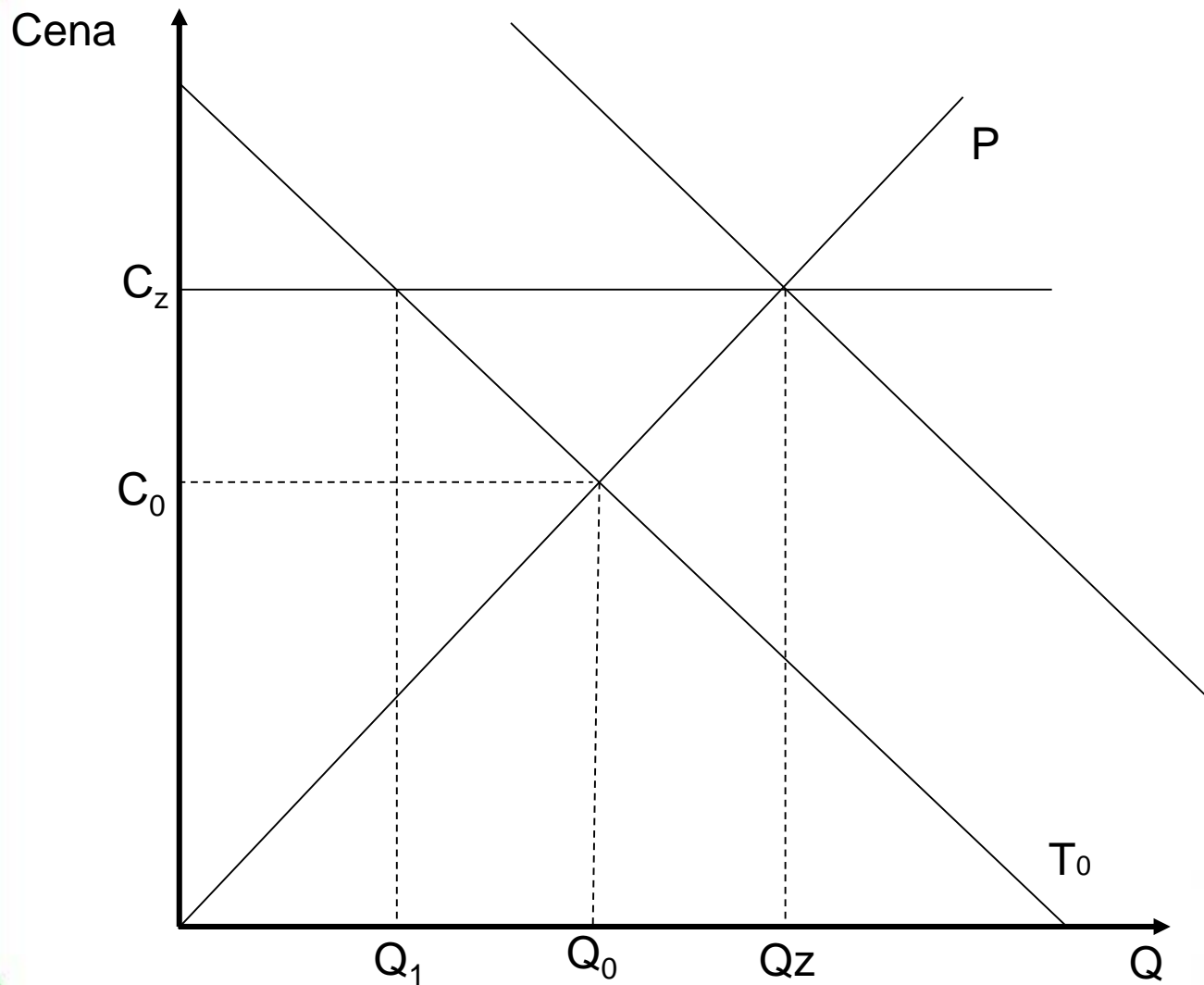
Mehanizmi podrške poljoprivredi

Direktna podrška cenama poljoprivrednih proizvoda ostvaruje se preko utvrđivanja garantovanih cena strateških poljoprivrednih proizvoda i osiguranja realizacije svih viškova ponude na domaćem tržištu.

Podrška, odnosno subvencije su najčešće u formi:

- minimalnih (zaštitnih) cena,
- ciljnih cena ili
- izvoznih subvencija.

Direktna podrška cenama

**Direktna podrška cenama-zaštitne
cene i otkup proizvoda**

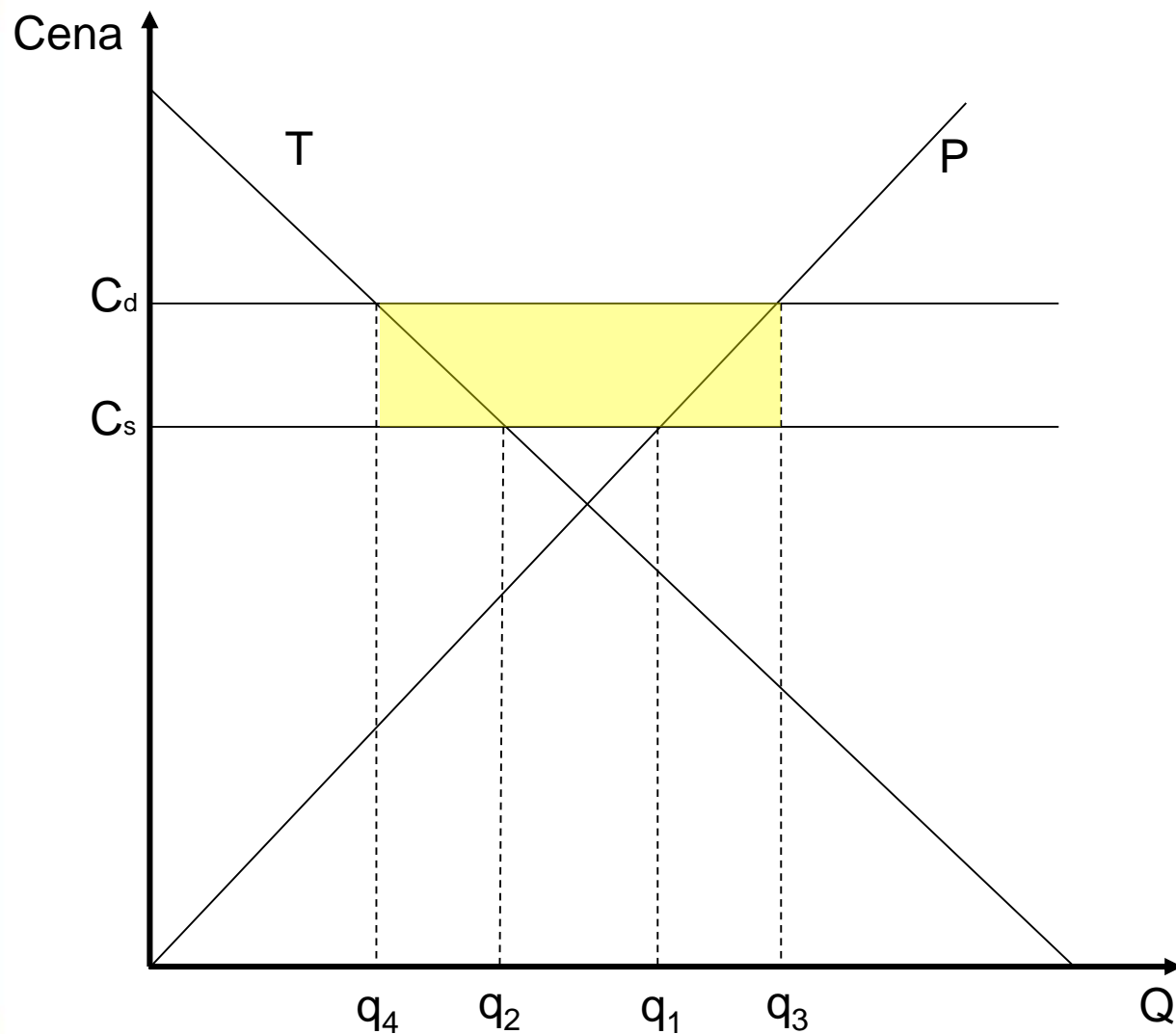
Mehanizam ciljnih cena se koristi kao oblik direktne podrške dohotku poljoprivrednika.

Ciljne cene su uvek više od zaštitnih cena.

Ovaj mehanizam se koristi kada su ciljne cene više od cene koja se može dobiti na tržištu, i tada poljoprivrednik dobija **direktna plaćanja iz budžeta**, koja predstavljaju razliku između ciljne cene, s jedne strane, i tržišne ili zaštitne cene, s druge strane, zavisno koja je trenutno viša i za koju se proizvođač opredeljuje.

To znači da će proizvođač biti stimulisan da proizvodi do tačke kada se marginalni troškovi izjednačavaju sa unapred poznatom ciljnom, a ne očekivanom tržišnom cenom poljoprivrednog proizvoda.

Mehanizam ciljnih cena

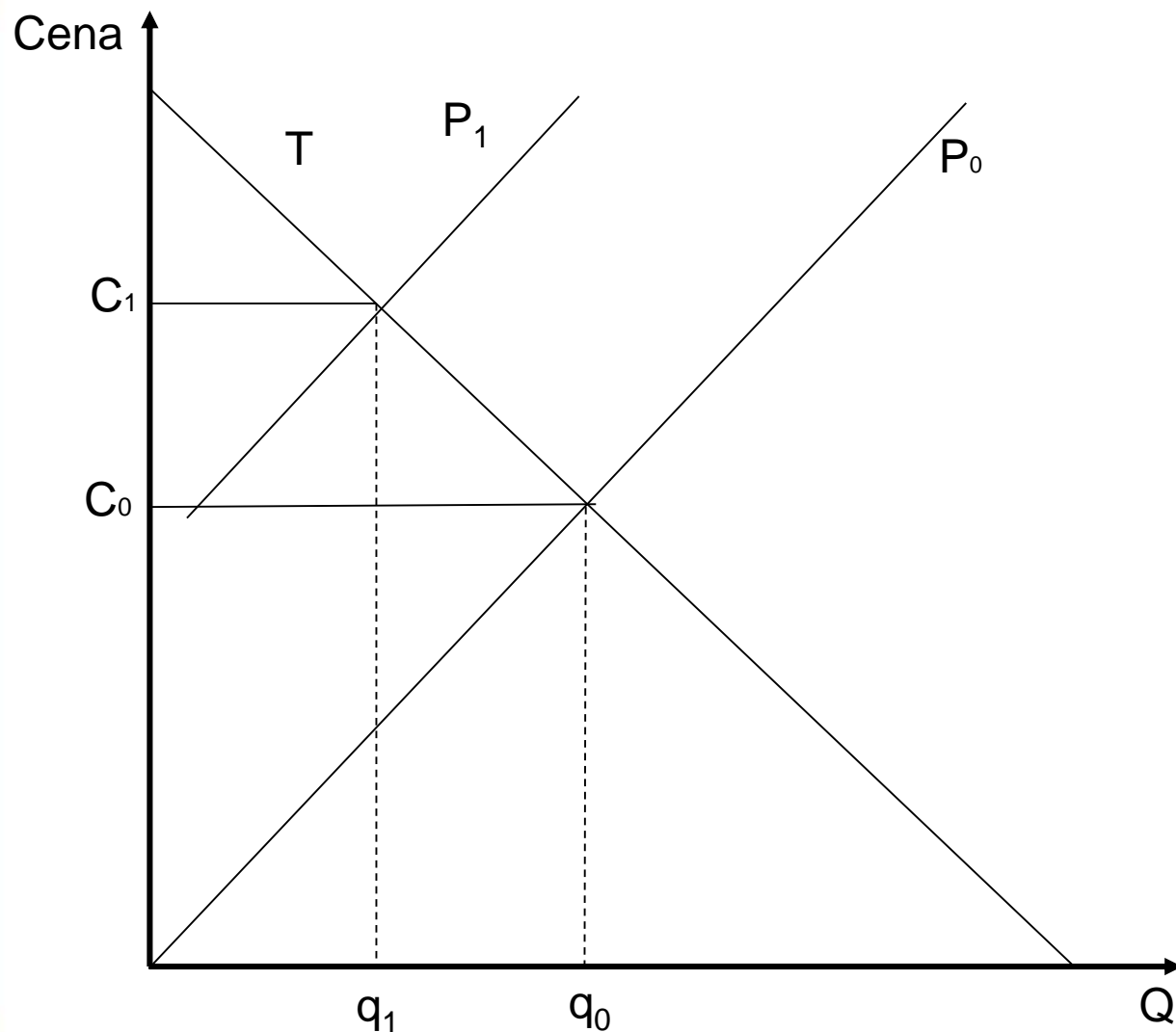
Mehanizam subvencionisanja izvoza

Direktna podrška cenama i dohotku poljoprivrednih proizvođača dovela je do rasta troškova budžeta i povećanja ponude poljoprivrednih proizvoda. Ovo je uslovalo potrebu da se različitim merama agrarne politike ograniči i kontroliše ponuda poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i njeno prilagođavanje postojećim uslovima tražnje.

Najčešće korišćene mere usmereni na smanjenje poljoprivredne proizvodnje i zaliha su:

- utvrđivanje proizvodnih kvota,
- napuštanje poljoprivredne proizvodnje, odnosno povlačenje resursa iz proizvodnje,
- konzervacija zemljišta,
- unapređenje i stimulisanje alternativne poljoprivredne proizvodnje.

Ograničavanje ponude poljoprivrednih proizvoda

**Ograničavanje ponude
poljoprivrednih proizvoda**

Utvrdjivanje proizvodnih kvota je u direktnoj vezi sa sistemom ciljnih cena, jer samo oni proizvođači koji učestvuju u programu kvotiranja proizvodnje mogu računati na unapred definisane cene koje im garantuje država.

Kvotiranje proizvodnje može biti mera obavezna za sve proizvođače, ali je u razvijenim zemljama to češće dobrovoljna mera.

Međutim, činjenica je da krupni proizvođači nerado prihvataju ovu meru, a budući da oni najviše doprinose hiperprodukciji, efekti kvotiranja proizvodnje su značajno umanjeni.

Proizvodne kvote

Napuštanje proizvodnje, odnosno povlačenje resurse, to jest određenih površina iz poljoprivredne proizvodnje, uz ostvarivanje prava na korišćenje državne podrške za to, treba da rezultira smanjenjem ponudene količine proizvoda na tržištu.

Neretko izostaju očekivani efekti ove mere, prvenstveno stoga što poljoprivredni proizvođači iz proizvodnje prvo povlače zemljište najlošijeg kvaliteta.

Otuda se ponuda ne smanjuje značajnije, zbog čega su tržišne cene i dalje niže od predviđenih ciljnih cena, te državne rezerve moraju da intervenišu.

Napuštanje proizvodnje

Odmaranje, odnosno konzervacija zemljišta je specifičan oblik povlačenja resursa iz proizvodnje, pri čemu je značajno da to zemljište mora biti upotrebljeno za zaštitu od erozija i očuvanje biodiverziteta.

Na taj način se ovom merom agrarne politike ostvaruje i zaštita okruženja, uz uticaj na dohodak poljoprivrednika, odnosno ograničavanje ponude i porast cena poljoprivrednih proizvoda.

Konzervacija zemljišta

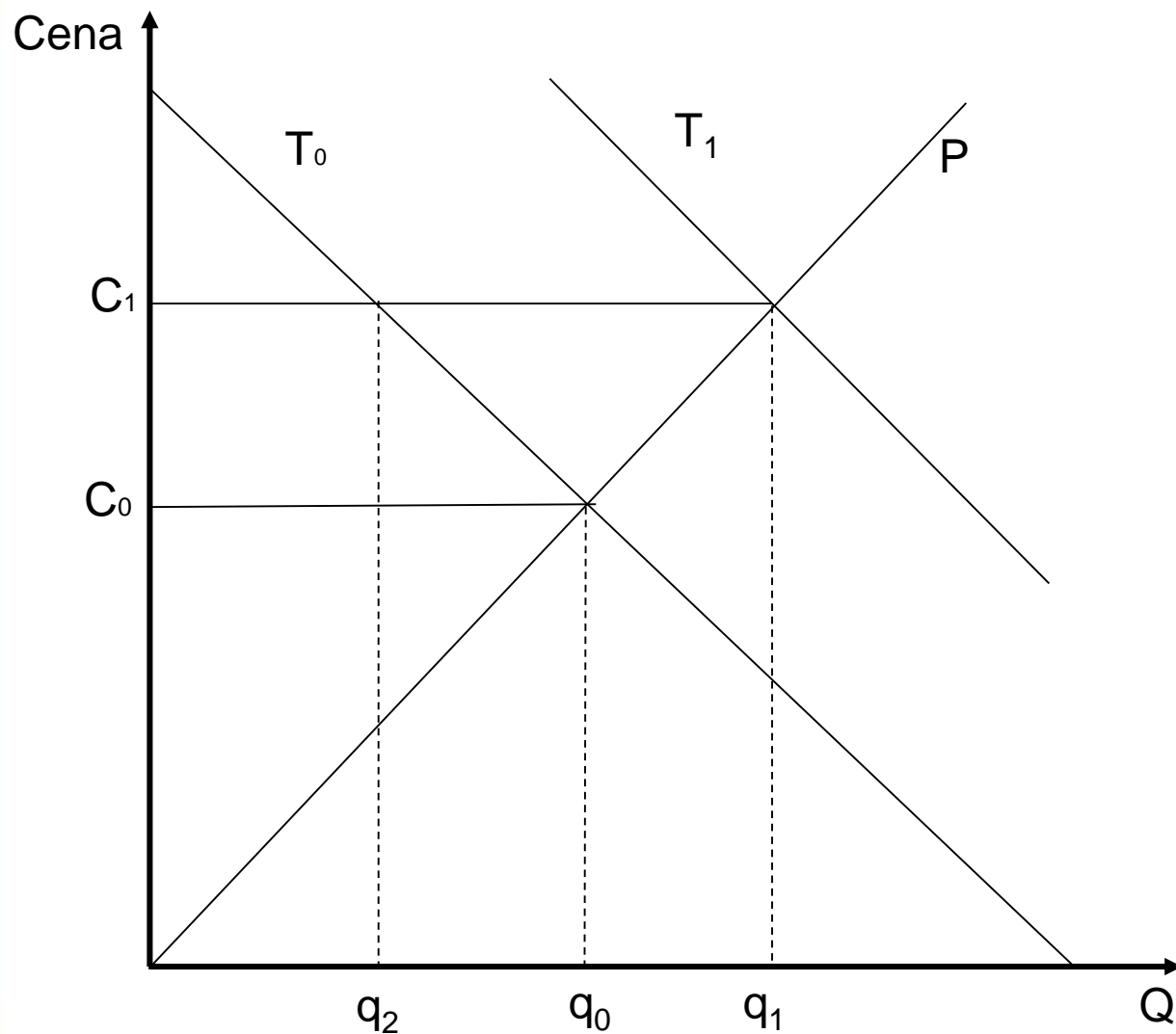
Podrška alternativnoj poljoprivrednoj proizvodnji, takođe je povezana i sa ograničavanjem ponude poljoprivrednih proizvoda.

Poljoprivredni proizvođači koji organizuju organsku poljoprivredu dobijaju nadoknadu od države.

Organska proizvodnja ostvaruje značajno niže prinose u odnosu na konvencionalnu poljoprivredu, što ima za posledicu i značajno manju ponudu, kao i bolji kvalitet proizvoda koji se na tržištu realizuju po cenama znatno višim u odnosu na proizvode konvencionalne poljoprivredne proizvodnje.

Alternativna poljoprivredna proizvodnja

**Povećanje tražnje poljoprivrednih
proizvoda**